

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ

Стаття присвячена висвітленню шляху ефективного розвитку вітчизняного дизайну як однієї з головних умов динамічної інтеграції України у світовий економічний простір.

З'ясовано, що каузативом інтенсивного розвитку професійного дизайну є якісна професійна підготовка майбутнього фахівця відповідного профілю, під якою розуміється такий рівень сформованості його знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості дизайнера, котрий відповідає вимогам, що висувуються до нього як до професіонала сучасним суспільством, роботодавцями, його вмотивованість у власній професійній діяльності, здатність до саморозвитку та самовдосконалення.

Встановлено, що якісної професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну можна досягти завдяки реалізації компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутнього фахівця дизайнерського профілю, що дасть змогу сформувавши таку модель молодого фахівця-дизайнера, яка буде відповідати умовам економічного розвитку країни і зумовить його затребуваність на ринку праці.

З метою розкриття сутності процесу професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну, що здійснюється в межах компетентнісного підходу в професійній освіті, уточнено зміст понять “компетенція/компетентність”. Термін “компетенція” визначено як об’єктивну категорію, в якій відбиваються вимоги щодо ефективного здійснення певної сфери професійної діяльності, а поняття “компетентність” тлумачиться як інтегративне утворення особистості, яке є результатом набуття компетенції та яке виявляється в успішно реалізованій діяльності в межах цієї компетенції.

Професійна підготовка майбутнього фахівця в галузі дизайну, що здійснюється в межах компетентнісного підходу в професійній освіті, розглядається як процес, спрямований на формування в майбутнього дизайнера компетентності як інтегративного утворення особистості, яке є результатом набуття компетенції, в якій відбиваються сфери професійної діяльності дизайнера, володіння якими необхідні йому для ефективного виконання власних професійних обов’язків.

Ключові слова: дизайн, дизайнер, професійна діяльність, майбутній фахівець, професійна освіта, професійна підготовка, компетентнісний підхід, компетенція, компетентність.

Яскравим явищем сучасної соціальної реальності є проникнення дизайну в усі сфери людського життя, що своєю чергою призвело до того, що одним із найбільш соціально затребуваних, престижних видів професійної діяльності сьогодення і разом із тим одним із найбільш складних є професійна діяльність дизайнера. Безсумнівним є той факт, що дизайн міцно увійшов у повсякденне життя кожної людини, зумовлюючи всю систему її відносин із навколишнім середовищем, здійснюючи дуже потужний вплив на вподобання, вибір людини, зміст і характер її соціальної взаємодії. Дійсно, дизайн став важливим фактором у формуванні життєвої позиції особистості, всієї палітри її відносин із зовнішнім середовищем і ставлення до самої себе. Дизайн у найширшому розумінні цього слова є невід’ємною ознакою сучасного суспільства. Він займає нові й нові ніші не лише людського буття, але і його свідомості. Подолавши довгий шлях від штучного ремісничого виробництва та створення одиничних ексклюзивних виробів до серійного промислового виробництва речей, дизайн став не лише визначальним фактором утворення предметного середовища людини, а й щільно наблизився до розв’язання комплексних соціально-економічних і екологічних проблем, вдосконалення процесів, умов і елементів життєдіяльності людини і суспільства. Це дає змогу розглядати дизайн як універсальну й ефективну соціально орієнтовану технологію, яка піднімає людство на нові рівні якості життя й інші принципи суспільних взаємовідносин [1; 2].

Результат аналізу наукової літератури, що присвячена вивченню історії становлення дизайну, зокрема в період існування СРСР, авторами якої є такі вчені, як А. В. Бойчук, А. П. Бредіхін, В. Я. Даниленко, А. В. Казарін, М. А. Ковешнікова, М. С. Кухта, А. Н. Лаврентьев, В. Ю. Медведєв, С. М. Михайлов, В. Ф. Рунге, М. І. Яковлев та інші, дав змогу зробити висновок, що для країн пострадянського простору та їх систем освіти “дизайн” є дефініцією новою. Взагалі дослідники пов’язують виникнення такої ситуації в країнах території колишнього СРСР із тим, що радянські партюкрати знехтували “стороннім”, на їх погляд, поняттям “дизайн”, яке викликало в них, як мінімум, незрозуміння, а частіше негативне ставлення. Ними відхилявся факт важливості участі фахівців-дизайнерів у створенні виробів, незважаючи на те, що саме дизайн вважається специфічним видом проектування зручних, надійних, а головне гарних виробів. Водночас один із піонерів радянського дизайну Юрій Борисович Соловйов (засновник і перший голова Союзу дизайнерів СРСР (1987–1990), намагаючись привернути увагу бюрократів до необхідності інституалізації дизайну та визнання його важливості в СРСР, ще на початку 60-х років ХХ століття констатував, що ні проєктувальники, ні промисловці не враховують попит на продукцію підвищеної якості, який стрімко зростає, та не використовують методи художнього конструювання, що дадуть змогу створити зручні в експлуатації, недорогі та гарні вироби. Його було почуто, та 28 квітня 1962 року підписано постанову, яка започаткувала

формування державної системи радянського дизайну [11]. Проте притаманна радянській епосі планова економіка не була сприятливим середовищем для розвитку дизайну, а завдяки своїй закритості ігнорувала цю проблему в принципі. В умовах надмірної політизації життя в країні, тотального дефіциту та відсутності конкуренції не було необхідності займатися зовнішнім виглядом товару. Через це професія дизайнера за радянських часів так і залишилась мало затребуваною [2]. Лише після того, як у республіках колишнього СРСР, що здобули незалежність наприкінці ХХ століття, розпочали здійснюватися базисні зміни соціально-економічної ситуації, суть яких полягала у формуванні ринкових відносин в економіці та лібералізації соціальної сфери, відбулося самоствердження та суспільне визнання дизайну.

Для більшості колишніх радянських республік, зокрема України, початок ХХІ століття знаменується глобальною інтеграцією у світовий економічний простір. Наша країна є досить молодим партнером для світових економічних блоків, тому для освоєння та зміцнення своїх позицій на зарубіжних ринках Україна має стати конкурентоспроможною державою (І. І. Дахно, Т. В. Демидов, В. В. Кириленко, В. В. Кознюк, П. Ю. Лазук, В. С. Медведєв та ін.).

Як наголошує А. П. Бредіхін, спираючись на досвід держав із розвинутою економікою, саме дизайн є ключовим елементом сучасної економічної політики держави, який забезпечує її стійкість і конкурентні переваги на світовому ринку та розглядає дизайн як необхідний та важливий “двигун” економіки [1; 2].

Розтлумачення умовивіду А. П. Бредіхіна відображено в науковій праці В. М. Мірошнікової [10]. Авторка зазначає, що постійною найгострішою проблемою світової економіки є боротьба за збут виробничих товарів, а для того, щоб товар був конкурентоспроможним на світовому ринку, він має відповідати певним вимогам, які світовий ринок висуває до його якості. Вимоги до якості товару на світовому ринку постійно зростають і націлені на естетичну виразність і привабливість форми, оригінальність конструкції, технологічну інноваційність. З позиції дослідниці, конкуренція неминуче зміщується у сферу споживчого іміджу товару, який являє собою синтетичну єдність матеріальних характеристик продукту та його естетичного образу, що сформувався в свідомості споживача. У контексті культури споживання, що бурхливо розвивається, значення естетичного образу продукту для покупця найчастіше важливіше його функціональних переваг. На думку В. М. Мірошнікової, роль дизайну у створенні споживчого іміджу та просуванні товару на світовому ринку є незаперечною. Саме дизайн, наголошує науковець, є тією сферою, в якій замислюється та моделюється новий продукт, знаходить свій реальний вигляд, програмується палітра пов'язаних із ним емоцій, яка супроводжує його споживання [10]. Отже, одним із факторів сприяння зміцненню позицій України у світовій економіці є забезпечення високого рівня розвитку вітчизняного дизайну.

Свою чергою підвищення рівня розвитку, якості дизайну, як наголошує А. П. Бредіхін [2], – непроста, багатаспектна проблема, яка зумовлена складними взаємозв'язками і взаємозалежностями (культурними, економічними, соціальними та ін.), та розв'язувати її необхідно комплексно. Запорукою ефективного та творчого розвитку сфери дизайну, як підкреслює вчений, є забезпечення якісної професійної підготовки фахівців відповідного профілю.

Таким чином, у контексті підвищення темпів розвитку якісного професійного дизайну, що гарантує успішність перебігу процесу економічної глобалізації України, актуальним є забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх фахівців дизайнерського профілю.

У контексті розвитку вітчизняного дизайну актуальними є дослідження І. С. Артемьєвої (реалізація квалітологічного підходу до підготовки викладачів професійної освіти у галузі дизайну), О. О. Фурса (забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців із дизайну). Авторки одностайні, що умовою забезпечення якості професійної підготовки окреслених фахівців є соціальне партнерство.

У наукових наробках Г. Абілкасімової, Є. І. Бозванової, Н. М. Боритко,

М. С. Голованя, Е. Ю. Мізюрової, Т. В. Подалової, Н. В. Тельгевської, А. А. Червової та інших простежується думка, що якість професійної освіти майбутнього фахівця детермінується реалізацією компетентнісного підходу в професійній освіті. Проте аналіз науково-педагогічної літератури довів відсутність досліджень, присвячених визначенню змісту процесу професійної підготовки майбутнього фахівця, зокрема молодого фахівця-дизайнера, основою реалізація якого виступає компетентнісний підхід.

Мета статті полягає в розкритті сутності процесу професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну, що відбувається в межах компетентнісного підходу в професійній освіті.

Професійна підготовка дизайнерів – порівняно нова галузь педагогічної теорії та практики професійної освіти, що динамічно розвивається, передумовами чого стали затребуваність фахівців-дизайнерів і кризова ситуація у сфері професійної підготовки майбутніх фахівців дизайнерського профілю, зокрема в країнах пострадянського простору. Дослідженню проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців-дизайнерів присвятили свої наукові праці такі сучасні вчені, як Ю. А. Адоньєва, О. В. Арефьєва, У. В. Арістова, Н. С. Жданова, І. В. Заргарян, В. І. Земцова, С. М. Кожуховська, Л. В. Оружа, В. Ф. Прусак, А. Ю. Семенюк, М. С. Соколов, О. О. Фурса, О. С. Шкіль та ін.

Узагальнюючи надані в науково-педагогічній літературі трактування, під професійною підготовкою майбутнього фахівця в галузі дизайну ми розуміємо динамічний процес формування в майбутнього фахівця-дизайнера сукупності знань, умінь і навичок, комплексу професійно важливих якостей особистості дизай-

нера, сформованість яких дасть змогу молодому фахівцю-дизайнеру ефективно виконувати професійну діяльність дизайнера.

Встановлено, якщо кінцевим результатом професійної підготовки майбутнього фахівця-дизайнера є такий рівень сформованості його знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості дизайнера відповідає вимогам, що висуваються до нього як до професіонала сучасним суспільством, роботодавцями, його вмотивованість у власній професійній діяльності, здатність до саморозвитку та самовдосконалення, то професійна підготовка майбутнього фахівця в галузі дизайну вважається якісною (за Р. А. Кубановим [8], Л. П. Максимовою [9], О. О. Фурсою [13]).

На підставі аналізу результатів вивчення обширу науково-педагогічної літератури (Г. Абллкасімова, Є. І. Бозванова, Н. М. Боритко, М. С. Головань, Е. Ю. Мізюрова, Т. В. Подавалова, Н. В. Тельтєвська, А. А. Червова та ін.) було з'ясовано, що якісна професійна підготовка майбутнього фахівця будь-якої професійної галузі досягається за умови реалізації компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутнього фахівця, а основним критерієм оцінки якості цього процесу виступає сформована в нього компетентність як кінцевого результату його професійної підготовки (за Н. В. Тельтєвською [12]).

Учені-педагоги Білорусі, Казахстану, України та інших держав пострадянського простору (В. І. Байденко, Н. М. Бібік, І. В. Бургун, Т. К. Градусова, Е. Ф. Зеєр, І. А. Зімня, Г. І. Ібрагімов, Т. Є. Кристопчук, М. Н. Лабікова, А. В. Макарова, І. А. Малахова, К. С. Ниязбекова, О. В. Овчарук, Ю. С. Перфільєва, Т. В. Подавалова, І. В. Подавалова, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, Є. А. Турашбекова, С. Р. Халілов, А. Б. Шалгімбекова та ін.) стверджують, що розбудова освіти, зокрема професійної, яка відбувається і в їхніх країнах, підштовхнула до пошуку нових шляхів оновлення освітньої системи відповідно до суспільних реалій, що виникли. Автори одноставно зазначають, що одним з основних напрямів педагогічної думки, що спрямований на внесення суттєвих змін до освітнього процесу, є розробка компетентнісного підходу в освіті, який стає дедалі більш популярним і претендує на роль концептуальної основи освітньої політики, яка здійснюється як їхніми державами, так і впливовими міжнародними організаціями і наднаціональними об'єднаннями, зокрема Європейським Союзом. Як зазначають науковці, реалізація компетентнісного підходу має сприяти розв'язанню ключової задачі модернізації освіти – підвищенню її якості. Професійна освіта, орієнтована на формування компетентних молодих фахівців, – це не данина моді, а об'єктивне явище в освіті, яке зумовлене соціально-економічними, політико-утворювальними і педагогічними передумовами. Перш за все, це реакція професійної освіти на змінені соціально-економічні умови, на процеси, які є наслідками ринкової економіки [5].

Отже, якісної професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну можна досягти, якщо реалізувати компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутнього фахівця дизайнерського профілю, що дасть змогу сформувати таку модель молодого фахівця-дизайнера, яка буде відповідати умовам економічного розвитку країни і зумовить його потребуваність на ринку праці. Але, перш ніж розкрити сутність процесу професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну, що здійснюється в межах компетентнісного підходу в професійній освіті, необхідно визначитись зі змістом таких ключових категорій цього підходу, як “компетенція/компетентність”, що мають власні значеннєві відтінки. Саме від визначення понять “компетенція” та “компетентність” і їхнього співвідношення, залежить сутність власне компетентнісного підходу в професійній освіті (за І. А. Зімньою [6]).

Вивчення науково-педагогічної літератури (Н. В. Анохіна, М. С. Головань, І. А. Зімня, Ф. Т. Шишкін та ін.) довело, що в колі вчених відсутня єдність у трактуванні таких центральних понять компетентнісного підходу в освіті, як “компетенція/компетентність”.

Отже, на початку 2000-х років І. А. Зімньою [6] встановлено, що в науково-педагогічній літературі, що присвячена розробці компетентнісного підходу в освіті та визначенню шляхів його впровадження у сферу освіти, зокрема країн пострадянського простору, правомірно існує два принципово різних варіанти тлумачення співвідношень понять “компетенція” та “компетентність”: або вони ототожнюються, або диференціюються.

Згідно з ідентифікацією дефініцій “компетенція” та “компетентність”, ці поняття визначаються як здатність робити щось добре та ефективно; відповідність вимогам, що висуваються під час працевлаштування, здатність виконувати особливі трудові функції [6, с. 12]. Прихильниками ототожнення понять “компетенція/компетентність” виступають Л. Н. Болотов, В. С. Ледньов, Н. Д. Нікандров, М. В. Рижаків, М. А. Русаковський.

Більшість учених (Т. М. Байбара, В. І. Байденко, М. Н. Баталов, Л. М. Броннікова, Л. М. Дибкова, І. А. Зімня, Д. А. Іванов, О. П. Коваленко, В. В. Красєвський, М. Ф. Кузнєцова, Г. Д. Малик, К. І. Пономарьова, І. В. П'яковська, А. В. Хуторський, І. О. Чеботарьова, Ю. М. Червона, В. В. Ягупов та ін.) адвокатує позицію розмежування цих термінів, характеризуючи компетенцію первинним поняттям, а компетентність – вторинним, чим, з їх наукової позиції, визначається взаємопов'язаність і взаємозумовленість цих термінів. Отже, компетенція визначається науковцями як відчужена, задалегідь задана соціальна вимога (норма) до освітньої підготовки особи, яка навчається, що необхідна для її ефективної продуктивної діяльності в певній сфері, а компетентність як володіння тим, хто навчається, відповідною компетенцією, яка містить його особистісне ставлення до неї та предмета діяльності, – це вже складена якість особистості (сукупність якостей) особи, що навчається, та мінімальний досвід діяльності в заданій сфері [7, с. 135].

Спираючись на вищенаведе, констатуємо наявність у науці двох підходів до визначення дефініцій “компетенція” та “компетентність”: суть одного полягає в тому, що ці поняття трактуються як синонімічні, суть іншого – у тому, що вони тлумачаться як несинонімічні.

Сталість наукового погляду на легітимність існування двох варіантів тлумачення співвідношень понять «компетенція/компетентність» притаманна російським ученим-педагогам уже протягом двох десятиліть, на що вказують дослідження таких дослідників, як Л. Д. Бухарова, Л. Д. Старікова, О. А. Ульянова та ін.

Ми поділяємо наукову позицію українського вченого Миколи Степановича Голованя [3; 4], який заперечує вмотивованість існування двох підходів до визначення сутності понять “компетенція” та “компетентність” і наголошує, що ці поняття взаємопов’язані та взаємозумовлені, але не тотожні одне одному.

Отже, ще в першій декаді ХХІ століття М. С. Головань у своєму докладному та ґрунтовному дослідженні на підставі аналізу результатів вивчення дефініцій “компетенція/компетентність”, представлених в енциклопедичних джерелах і тлумачних словниках східнослов’янських мов, спростував можливість синонімічного вживання цих понять. Аргументуючи неможливість отождоження термінів “компетенція/компетентність”, науковець зазначає, що в довідковій літературі, яку він студіював, термін “компетенція” розтлумачується як певна норма, досягнення якої може свідчити про можливість правильного розв’язання якого-небудь завдання, а “компетентність” – як оцінка досягнення (або недосягнення) цієї норми. Компетентність виступає як характеристика особи, яка дає їй змогу (або надає право) розв’язувати певні завдання, виносити рішення, судження в певній галузі.

М. С. Головань переконаний, що на формування компетентності впливають власне компетенція й особистісні якості особистості, та, якщо вони будуть суперечити компетенції відповідної особи, виникатиме конфлікт між суспільством та особистістю. Рівень знань, умінь, навичок і досвіду, що відповідають компетенції, ступінь розвиненості особистісних якостей суб’єкта є передумовою її успішної реалізації або ж нереалізації, тому, як наголошує автор, поняття “компетентність” і “компетенція” є взаємопов’язаними і взаємозумовленими.

У своєму дослідженні М. С. Головань презентував власне розуміння термінів “компетенція” і “компетентність”. Під компетенцією науковець розуміє коло питань, в яких людина добре обізнана (або має певні повноваження), а під компетентністю – інтегративне утворення особистості, яке є результатом набуття компетенцій. Він підкреслює, що принципова відмінність дефініцій “компетенція/компетентність” полягає в тому, що компетенція є інституційним поняттям, що визначає статус якої-небудь особи, а компетентність – поняттям функціональним.

Особливого значення для нашого дослідження набувають наукові наробки М. С. Голованя в контексті визначення змісту процесу професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі дизайну, що реалізується в межах компетентнісного підходу в професійній освіті.

Розкриваючи сутність базових понять компетентнісного підходу в професійній освіті, таких як “компетенція/компетентність”, учений зазначає, що компетенція стосується сфери професійної діяльності, в якій особа компетентна. Тому, як вважає вчений, для того, щоб підготувати компетентних молодих фахівців, необхідно в процесі їхньої підготовки під час навчання в закладах професійної освіти будь-якого рівня акценти зміщувати на результат навчання, формувати в майбутніх фахівців тих компетенцій, які їм необхідні для ефективного здійснення професійної діяльності. Так, у галузі професійної освіти, на думку науковця, під компетенцією слід розуміти об’єктивну категорію, суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень тощо в певній сфері професійної діяльності людини як абстрактного носія; а під компетентністю – інтегративне утворення особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід і особистісні якості, які зумовлюють прагнення, готовність і здатність розв’язувати проблеми і завдання, які виникають у реальних життєвих ситуаціях, усвідомлюючи при цьому значущість предмета та результату професійної діяльності. Також М. С. Головань зазначає, що якщо компетенція є відчуженою, наперед заданою соціальною вимогою (нормою) до освітньої професійної підготовки особи, необхідної для ефективного здійснення продуктивної діяльності, то компетентність – уже досягнута особистісна якість [3; 4].

Отже, термін “компетенція” ми розглядаємо як об’єктивну категорію, в якій відбиваються вимоги щодо ефективного здійснення певної сфери професійної діяльності, а “компетентність” – інтегративне утворення особистості, яке є результатом набуття компетенції та яке виявляється в успішно реалізованій діяльності в межах цієї компетенції.

Висновки. Виходячи із зазначеного вище, під професійною підготовкою майбутнього фахівця в галузі дизайну, що здійснюється в межах компетентнісного підходу в професійній освіті, ми розуміємо процес, спрямований на формування в майбутнього дизайнера компетентності як інтегративного утворення особистості, яке є результатом набуття компетенції, де відбиваються сфери професійної діяльності дизайнера, володіння якими необхідні йому для ефективного виконання власних професійних обов’язків.

Перспектива подальших досліджень полягає у визначенні сфер професійної діяльності дизайнера.

Використана література:

1. Бредихин А. П. Современное состояние дизайнера и дизайн-образования в России: проблемы, тенденции, перспективы развития. *Дизайн и дизайн-образование в поликультурном пространстве современности: международная научно-практическая конференция*. Курск : Курский гос. ун-т, 2010. С. 8–14.

2. Бредихин А. П. Дизайн как феномен современной культуры. Векторы эволюции. URL: <http://design-union-spb.ru/authors/theory/1152-2010-11-03-22-04-58/> (дата звернення: 04.01.2020).
3. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України: Тематичний та науково-методичний часопис*. 2008. № 3. С. 23–30.
4. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: Науковий журнал*. 2011. № 8(18). С. 224–234.
5. Градусова Т. К., Лабикова М. Н. Компетентностный подход в профессиональном образовании. URL: http://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00269320_0.html (дата звернення: 15.12.2019).
6. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 38 с.
7. Краевский В. В., Хуторской А. В. Основы обучения. Дидактика и методика : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2007. 352 с.
8. Кубанов Р. А. Эволюция понятия «якість»: від якості освіти до якості професійної підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей. *Електронне наукове фахове видання: Науковий вісник Донбасу*. 2014. № 4 (28). URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=nvd_2014_4_8 (дата звернення: 06.03.2021).
9. Максимова Л. П. Організаційно-педагогічні засади забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Дніпро, 2015. 20 с.
10. Мирошникова В. М. О проблемах отечественного дизайна и дизайн-образования. *Научно-методический электронный журнал: Концепт*. 2013. Т. 3. С. 1286–1290. URL: <http://e-koncept.ru/2013/53260.htm>. (дата звернення: 04.01.2020).
11. Рунге В. Ф. История дизайна, науки и техники: учебное пособие для архитектурных и дизайнерских специальностей: в 2 кн. Кн. 2. Москва : Архитектура-С, 2007. 432 с.
12. Тельтевская Н. В. Значение компетентностного подхода в повышении качества профессиональной подготовки студентов. *Известия Волгоградского технического университета: научный журнал. Серия: Проблемы социально-гуманитарного знания*. 2013. Вып. 14. № 3(119). С. 74–78.
13. Фурса О. Якість професійної підготовки фахівців із дизайну як запорука успішної модернізації дизайн-освіти. *Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал*. 2013. № 2. С. 133–137. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Npd_2013_2_33 (дата звернення: 14.03.2021).

References:

1. Bredihin A. P. (2010) *Sovremennoe sostoyanie dizayna i dizayn-obrazovaniya v Rossii: problemy, tendentsii, perspektivy razvitiya* [The current state of design and design education in Russia: problems, trends, development prospects]. Proceedings of the *Dizayn i dizayn-obrazovanie v polikulturnom prostranstve sovremennosti* (eds. Bredihin A. P.). Kursk : Kurskiy gos. un-t, pp. 8–14 [in Russian].
2. Bredihin A. P. *Dizayn kak fenomen sovremennoy kulturyi. Vektoryi evolyutsii* [Design as a modern cultural phenomenon. Vectors of evolution]. Available at: <http://design-union-spb.ru/authors/theory/1152-2010-11-03-22-04-58/> (accessed 04 January 2020) [in Russian].
3. Holovan M. S. (2008) *Kompetentsiia i kompetentnist: dosvid teorii, teorii dosvidu* [Competency and competence: experience theory, experience theory]. *Vyshcha osvita Ukrainy: Tematichnyi ta naukovo-metodychnyi chasopys* [Higher Education in Ukraine: Thematic and scientific-methodological journal]. Kyiv : Instytut vyshchoi osvity APN Ukrainy, no. 3. pp. 23–30 [in Ukrainian].
4. Holovan M. S. (2011) *Kompetentsiia ta kompetentnist: porivnialnyi analiz poniat* [Competency and competence: a comparative analysis of concepts]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii: Naukovyi zhurnal* [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies: a scientific journal], no. 8(18). Pp. 224–234 [in Ukrainian].
5. Gradusova T. K., Labikova M. N. *Kompetentnostnyiy podhod v professionalnom obrazovanii* [The competence approach in professional education]. Available at: http://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00269320_0.html (accessed 15 December 2019) [in Russian].
6. Zimnyaya I. A. (2004) *Klyuchevyye kompetentnosti kak rezultativno-tselevaya osnova kompetentnostnogo podhoda v obrazovanii* [Key competences as the result-targeting basis for the competence-based approach in education]. Moskva : Issledovatel'skiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 38 p. [in Russian].
7. Kraevskiy V. V., Hutorskoy A. V. (2007) *Osnovy obucheniya. Didaktika i metodika: uchebnoe posobie dlya studentov vysshikh uchebnykh zavedeniy* [Fundamentals of Teaching. Didactics and Methodology: a textbook for students of higher education]. Moskva : Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 352 p. [in Russian].
8. Kubanov R. A. (2014) *Evolutsiia poniattia «iakist»: vid yakosti osvity do yakosti profesiinoy pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv ekonomichnykh spetsialnostei* [Evolution of the concept of «quality»: from the quality of education to the quality of professional training of future specialists in economics]. *Elektronne naukove fakhove vydannia: Naukovyi visnyk Donbasu* [Electronic scientific specialised publication: Scientific bulletin of Donbass], no. 4(28). Available at: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=nvd_2014_4_8 (accessed 06 March 2021) [in Ukrainian].
9. Maksymova L. P. (2015) *Orhanizatsiino-pedahohichni zasady zabezpechennia yakosti profesiinoy pidhotovky maibutnikh ekonomistiv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnologii* [Organizational and pedagogical foundations for ensuring the quality of professional training of future economists by means of information and communication technologies]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoy osvity». Dnipro, 20 p. [in Ukrainian].
10. Miroshnikova V. M. (2013) *O problemakh otechestvennogo dizayna i dizayn-obrazovaniya* [On the problems of domestic design and design education]. *Nauchno-metodicheskii elektronnyy zhurnal: Kontsept* [Scientific-methodical electronic journal: Concept], T. 3. pp. 1286–1290. Available at: <http://e-koncept.ru/2013/53260.htm>. (accessed 04 January 2020) [in Russian].

11. Runge V. F. (2007) *Istoriya dizayna, nauki i tehniki: uchebnoe posobie dlya arhitekturnykh i dizaynerskikh spetsialnostey* [History of design, science and technology: textbook for architectural and design studies]: v 2 kn. Kn. 2. Moskva : Arhitektura-S, 432 p. [in Russian].
12. Teltevskaia N. V. (2013) *Znachenie kompetentnogo podhoda v povyshenii kachestva professionalnoy podgotovki studentov* [The importance of the competence approach in improving the quality of vocational training for students]. *Izvestiya Volgogradskogo tekhnicheskogo universiteta: nauchnyy zhurnal* [Proceedings of Volgograd Technical University: Scientific Journal]. *Seriya: Problemyi sotsialno-gumanitarnogo znaniya*. Vol. 14. no. 3(119). Pp. 74–78 [in Russian].
13. Fursa O. (2013) *Yakist profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv iz dizainu yak zaporuka uspishnoi modernizatsii dyzain-osvity* [Quality of professional training for design professionals as a prerequisite for the successful modernisation of design education]. *Nova pedahohichna dumka: naukovu-metodychny zhurnal* [The new pedagogical thought: a scientific and methodological journal.]. no. 2. pp. 133–137. Available at: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Npd_2013_2_33 (accessed 14 March 2021) [in Ukrainian].

Artemieva I. S. Realization the competence approach in the professional training of a future specialist in the field of design

The article is devoted to highlighting the way of effective development of domestic design as one of the main conditions of Ukraine's dynamic integration into the global economic space.

It is found that the reason for intensive development of professional design is qualitative professional training of a future specialist of a corresponding profile under which it is understood such level of formation of his knowledge, abilities and skills, professionally important qualities of the designer personality, which corresponds to the requirements shown to him as to a professional by modern society, employers, his motivation in own professional activity, ability to self-development and self-improvement.

It is established, that qualitative professional training of the future specialist in the field of design can be reached, through realization of the competence approach in vocational training of the future specialist of a design profile that will allow to generate such model of the young specialist-designer which will correspond to conditions of economic development of the country and will cause his demand in the labor market.

In order to reveal the essence of the professional training process of a future specialist in the field of design, carried out within the framework of the competence approach in professional education, the content of the concepts of "competency/competence" is clarified. The term "competency" is defined as an objective category, which reflects the requirements for effective implementation of a certain sphere of professional activity, and the term "competence" is interpreted as an integrative formation of personality, which is the result of acquiring competencies and which is manifested in successfully implemented activities within this competency.

Professional training of a future specialist in the field of design, which is carried out within the framework of the competence approach in professional education, is considered as a process aimed at forming the future designer's competence as an integrative formation of personality, which is the result of acquiring competency, which reflects the spheres of professional activity of the designer, the possession of which is necessary for him to effectively perform his professional duties.

Key words: *design, designer, professional activity, future specialist, professional education, professional training, competence approach, competency, competence.*